

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СЦЕНІЧНА ПІДГОТОВКА

Фахова профілізація «Академічний спів»

Спеціальність	025 Музичне мистецтво	
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр	
Освітньо-професійна програма	Сольне інструментальне та вокальне виконавство	
Курс	1 – 2	
Семестр	1 – 4	
Обсяг дисципліни (години / кредити ЄКТС)	300 годин / 10 кредитів ЄКТС	
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання	Українська	
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Андріївська Тетяна Сергіївна
	Науковий ступінь, вчене/ почесне звання	Заслужена артистка України
	Посада	Старша викладачка кафедри сольного співу та оперної підготовки
	Профіль викладача, e-mail	tetiana.andriivska@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Розін Владислав Мойсейович
	Науковий ступінь, вчене/ почесне звання	–
	Посада	Старший викладач кафедри сольного співу та оперної підготовки
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/solo-singing-n-opera-studio/Rosin.pdf vladrozin1967@gmail.com
Анотація	«Сценічна підготовка» входить до дисциплін професійної та практичної підготовки та покликана сприяти підготовці висококваліфікованих спеціалістів. Активно впливає на професійне формування здобувачів освіти. Основним	

	завданням курсу є практичне ознайомлення з основ сценічної мови, хореографії, акторської майстерності та сценічного руху. Дисципліна є базою для подальшого розвитку здобувачів та набуття знань на другому (магістерському) рівні вищої освіти.
Мета дисципліни	Набуття професійного досвіду майстерності оперного співака: оволодіння основами артистизму, сценічного руху, пластично-хореографічними навичками; знання артикуляційних особливостей української, італійської, німецької, французької, англійської, та ін. мов (спираючись на власний репертуар); розвиток художнього смаку з метою удосконалення рівня виконавства оперного фахівця; підготовка здобувачів до виконавчої і педагогічної діяльності, в контексті оперного мистецтва.
Програмні результати навчання	ПРН 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.
Загальні компетентності	ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 6. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Фахові (спеціальні) компетентності	СК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності. СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності. СК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу. СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
Зміст навчальної дисципліни	<u>Сценічна мова</u> <i>Тема 1.</i> Вступ. Дикція та орфоєпія. Будова мовного апарату. Гігієна голосу. Профілактика професійних захворювань. <i>Тема 2.</i> Підготовка мовного апарату. Масаж в самомасаж. Вправи на розвиток м'язів губ, язика, м'якого піднебіння, нижньої щелепи. Звукоряд. <i>Тема 3.</i> Вимова звукосполучень на основі звукоряду. Дикційний тренінг. <i>Тема 4.</i> Вправи на розвиток резонаторів. Вібраційний масаж. <i>Тема 5.</i> Опорне дихання. Вправи. <i>Тема 6.</i> Скоромовки. Тренінг опорного дихання. Оповідання, створене за текстами скоромовок. <i>Тема 7.</i> Продовження тренінгу на укріплення м'язів дихальної опори та мовного апарату. <i>Тема 8.</i> Віршоване мовлення. Ритмика вірша. Мовні такти. Рима. Строфа. <i>Тема 9.</i> Робота над віршованим текстом. Авторське бачення. Словесна дія. Текст. Підтекст. Слухач – співрозмовник. <i>Тема 10.</i> Техніка мовлення. Вправи на силу та польотність голосу.

Тема 11. Вправи на розширення діапазону та опорного звучання. Гекзаметр.

Тема 12. Ускладнений тренінг з техніки мовлення та опорного дихання.

Тема 13. Прозовий текст. Мова автора, жанр, час написання.

Тема 14. Дієвий аналіз твору. Підтекст.

Тема 15. Монолог. Внутрішній і спрямований монолог.

Тема 16. Мовна характеристика героя.

Тема 17. Час написання твору. Конфлікт, словесна дія, підтекст.

Сценічний рух

Тема 1. Робота з можливостями тіла. Гнучкість та рухливість суглобів (елементи гімнастики та акробатики).

Тема 2. Робота над характером рухів (елементи пантоміми та ексцентрики).

Тема 3. Робота над координацією тіла в часі та просторі (у групових побудовах фігур та перебудовах між собою).

Тема 4. Робота з предметами в процесі руху (своєчасність, точність та спритність у взаємодії).

Тема 5. Робота з ритмом (основи музично-ритмічного виховання, ритмічний малюнок у русі тіла).

Тема 6. Робота над мовно-руховою координацією (загальна координація в часі, просторі, ритмічному малюнку, характері, звучанні мови; створення комбінації).

Тема 7. Робота з партнером; тренінг взаємодії (абстрактний тілесно-тактильний контакт).

Тема 8. Основи сценічної боротьби (прикладний контакт, побудова смислових зв'язок та комбінацій).

Тема 9. Робота над музично-пластичною імпровізацією (спонтанний вираз музики тілом, абстрактна-асоціативне мислення тілом).

Тема 10. Робота над пластичною виразністю тіла (на основі пантоміми та ексцентрики вихід на етюд, конкретно-образне мислення тілом).

Тема 11. Підготовка до вокально-рухової координації (поетапне створення складної смислової комбінації).

Тема 12. Виконання вокально-рухової координації (з'єднання точного виконання техніки рухів із змістом та акторським виконанням).

Тема 13. Основи сценічного фехтування (базова техніка ніг та рук).

Тема 14. Створення партитури фехтувального бою (зв'язки та комбінації).

Тема 15. Особливості стильової поведінки та етикет, прийняті у світському західно-європейському та в різні історичні епохи (Іспанія 17 століття, Франція 18 століття).

Тема 16. Особливості стильової поведінки та етикет, прийняті у вітчизняному суспільстві в різні історичні епохи. Україна та інші слов'янські народи 16-20 століття.

Тема 17. Етюди (невеликі ескізи) на основі стильової поведінки (парні та масові).

Акторська майстерність

Тема 1. Системи та методи акторської творчості.

Тема 2. Увага та уява. М'язова свобода.

Тема 3. Віра та правда. Відношення. Спілкування.

Тема 4. Природа, логіка та послідовність сценічної дії. Запропоновані обставини та магічне "якби".

Тема 5. Бачення внутрішнього зору.

Тема 6. Принципи побудови акторського етюду.

Надзавдання та наскрізна дія етюду. Темпоритм етюду. Атмосфера етюду.

Тема 7. Стиль автора в роботі над уривками з літературно-драматургічних творів. Аналіз літературного твору.

Тема 8. Епізоди і акторські завдання в уривку з літературного твору. Логіка дії, боротьба та сюжет. Біографія героя.

Тема 9. Особливості словесної взаємодії акторів в уривку. Підтекст. Кінострічка бачення. Темп, ритм і тон.

Тема 10. Особливості створення сценічного образу.

Лінія образу. Позасценічне життя образу. Особливості пластики образу. Мовні особливості образу. Робота над засобами виразності. Епоха та стиль. Оцінка фактів і подій.

Тема 11. Знайомство з п'єсою (робота над роллю в одноактній виставі). Дійовий аналіз. Спів у виставі, як продовження дії. Танець, як елемент сценічної дії.

Тема 12. Епізоди та завдання. Партитура дії. Робота над словесною дією. Знайомство з музичною партитурою ролі. Освоєння сценічної дії як комплексу зі співу, танку та драматичної дії.

Тема 13. Робота над ускладненою сучасною драматургією. (театр абсурду – принципи, прийоми акторської гри). Особливості створення образу в драматургії театру абсурду. Значення атмосфери у виставі абсурдного спрямування.

Тема 14. Дійовий аналіз п'єси і ролі (робота над роллю в багатоактній виставі). Надзавдання та наскрізна дія ролі.

Тема 15. Культура мови. Культура тіла.

Тема 16. Оволодіння характерністю ролі.

Тема 17. Партитура ролі.

Танок

Тема 1. Вступ. Мета та завдання хореографічної освіти для актора – співака. Розвиток особистісних якостей студентів.

Тема 2. Термінологія як мова фахового спілкування. Терміни екзерсису класичного танцю.

Тема 3. Елементи розігріву та фізичної підготовки виконавця (на прикладі партерної гімнастики та сучасної хореографії).

Тема 4. Постановка корпусу, положення голови, позиції ніг та рук у класичному танці (por de bras 1, 2, 3).

Тема 5. Вивчення елементів екзерсису класичного танцю (demi pliée, battement tendu, battement tendu jeté, passe par terre, 1 та 3 позиції ніг).

Тема 6. Знайомство з виконанням елементів естрадного танцю різних напрямків (на прикладі рок-н- роллу, джаз, хіп-хопу, модерн, джаз-фанк та інших).

Тема 7. Вивчення елементів класичного екзерсису (releve,

	<p>положення sur le cou-de- pied,rond de jamde par terre,battement fondu).</p> <p><i>Тема 8.</i> Вивчення елементів історико-побутових танців (крок польки, підскоки, крок галоп та інші)</p> <p><i>Тема 9.</i> Вивчення елементів екзерсису класичного танцю (battement frappe, releve lent на 45* та 90*, grand battement jete).</p> <p><u>Другий рік навчання</u></p> <p><i>Тема 10.</i> Майстри хореографічного мистецтва України. Легенди хореографічної культури та провідні українські хореографи сьогодення.</p> <p><i>Тема 11.</i> Розвиток навичок координації: об'єднання вивчених вправ екзерсису класичного танцю з роботою голови та рук.</p> <p><i>Тема 12.</i> Термінологія та основні рухи українського народного танцю. Особливі положення рук та голови.</p> <p><i>Тема 13.</i> Історико-побутові танці (рухи танців "Гавот", "Полонез", "Вальс").</p> <p><i>Тема 14.</i> Термінологія та основні рухи танців Західного регіону України.(різноманітні танцювальні кроки).</p> <p><i>Тема 15.</i> Ускладнення виконання екзерсису класичного танцю біля танцювального станку та види por de bras, положення efface, ecarte).</p> <p><i>Тема 16.</i> Поєднання вивчених рухів танців Центральної та Західної України у танцювальних комбінаціях та етюдах.</p> <p><i>Тема 17.</i> Вивчення елементів іспанського танцю (на прикладі por de bras для рук на основі танцю фламенко).</p>
Види занять	Практичні заняття та самостійна робота.
Методи навчання	Практичний метод (практичні заняття); наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); самостійна робота.
Форми та методи оцінювання	<p>Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Поточний контроль (має 60 балів):</p> <p><u>1 курс 1 семестр:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скоромовки. 2. Поодинокий етюд у форматі "зона вимушеного мовчання" (природна поведінка у запропонованих обставинах). 3. Пластичний етюд на основі елементів пантоміми та ексцентрики. 4. Екзерсис класичного танцю (demi plie, battement tendu, rond de jambe par terre). <p><u>1 курс 2 семестр:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вірш. 2. Сценічна мініатюра з авторським текстом, на тему "сільського життя" (робота над характером простої сільської людини). 3. Індивідуальні етюди на основі мовно-рухової координації (поєднання вірша та ритмічного малюнка у русі рук та ніг). 4. Рухи історично-побутового танцю (укліни, крок «Полонез», крок польки, галоп, «Гавот» та інше). Екзерсис класичного танцю (battement fondu, battement frappe).

2 курс 3 семестр:

1. Авторське оповідання.
2. Ознайомлення з роботою над п'єсою. Вибір уривка та розбір за подіями та завданнями (застільний період та метод дієвого аналізу).
3. Етюд на основі сценічного бою (елементи боротьби, сценічні падіння).
4. Екзерсис класичного танцю (більш швидкий темп виконання з ускладненням комбінацій рухів).

2 курс 4 семестр

1. Діалог.
1. Знайомство зі світовою класикою. Підбір та розбір уривка (метод дієвого аналізу).
2. Індивідуальні та масові етюди на основі вокально-рухової координації (з'єднання вокалу та пластичного руху).
4. Іспанський танець (особливості техніки виконання).

Підсумковий семестровий контроль (max 40 балів):

1 курс 1 семестр – залік:

1. Оповідання, створене за текстами скоромовок.
2. Парний етюд у форматі "спілкування з партнером" (органічна взаємодія).
3. Масовий етюд на основі стильової поведінки та етикету різних народів у різну історичну епоху.
4. Екзерсис класичного танцю (battement tendu jete, положення ноги sur le cou-de-pied).

1 курс 2 семестр – залік:

1. Прозовий текст.
2. Сценічна мініатюра з авторським текстом на тему "Світські історії" (робота над характером представника дворянського стану).
3. Груповий етюд на координацію тіла у просторі та часі (двоголосся та багатоголосся у масових рухових перебудовах).
4. Екзерсис класичного танцю (releve lent, grand battement tendu jete).

2 курс 3 семестр – залік:

1. Сонет.
2. Виконання уривка з української класики (епоха, стиль, жанр).
3. Етюди з урахуванням пластичної імпровізації (переживання музики тілом).
4. Виконання комбінацій до українських танців (з'єднання вивчених рухів).

2 курс 4 семестр – залік:

1. Монолог.
2. Виконання уривка зі світової класики (епоха, стиль, жанр).
3. Парні етюди з фехтування (комбінація на основі основних елементів).
4. Етюди (невеликі танцювальні ескізи) на основі вивченого матеріалу (парні та масові).

Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є

	<p>виконання програми навчальної дисципліни та отримання за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.</p>
<p>Особливості та політики дисципліни</p>	<p>Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як: Moodle, ZOOM, Googl-meet, листування через e-mail, посилання на google-диск тощо.</p> <p>Від студентів очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом.</p> <p>Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності.</p> <p>В університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p>Акімова, С. В. (2015). Тренаж і партерний Тренаж. ЛДУФК.</p> <p>Абрамович, О., Кудренко, А. (2019). Сценічна пластика в контексті сучасного акторського мистецтва. <i>Молодий вчений</i>, 9, 133–136.</p> <p>Брук, Пітер. (2005). <i>Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр</i>. Львів.</p> <p>Васірук, С. О. (2016). <i>Історико-побутовий танець</i>. Прикарпат.нац.ун-т.ім Василя Стефаника.</p> <p>Гладишева, А .О. (2007). <i>Сценічна мова. Дикційна та орфоепічна нормативність</i>. Турс.</p> <p>Дені, П., Дассвіль, Л. (2015). <i>Всі танці. Музика України</i>.</p> <p>Зубатов, С. Л. (2018). <i>Методика викладання українського народного танцю. Другий рік навчання</i>. Ліра.</p> <p>Козак, Б. (2001). <i>Театральна етика Леся Курбаса і Юліуша Остерва</i>. <i>Мистецтво України</i>, 2, 215–223.</p> <p>Кордон, М. В. (2007). <i>Українська та зарубіжна культура</i>. Центр учбової літератури.</p> <p>Козачковський, Д. (2017). <i>Нотатки на сторінках ролей, п'єс і клаптиках паперу</i>. Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка.</p> <p>Олійник, Л. А. (2003). <i>Спільне виховання акторів і режисерів. По той бік очей</i>. Київ.</p> <p>Пономарів, О. (2001). <i>Культура слова: мовностилістичні поради</i>. Либідь.</p> <p>Радченко, Ю. В. (2015). <i>Сценічна мова</i>. Національний університет культури і мистецтв</p> <p>Розін, М. Я. (2004). <i>Ритміка (Музично-ритмічне виховання)</i> ХДАК.</p> <p>Розін, М. Я. (2004). <i>Основи сценічного руху</i>. ХГАК.</p> <p>Стасько, Б. (2004). <i>Хореографічне мистецтво Івано-Франківщини</i>. Лілея-НВ.</p> <p>Цветкова, Л. Ю. (2017). <i>Методика викладання класичного танцю</i>. Альтерпрес.</p> <p>Сварник, Б. В. (2018). <i>Поезія фізичного вираження Е. Декру в контексті формування сучасного мистецтва пантоміми</i>. <i>Мистецтвознавство</i>, 2, 148–153.</p> <p>Шейко, Ю. П. (2011). <i>Пошук живого слова</i>. Колегіум.</p> <p>Яник, О. А. (2022). <i>Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «Основи сценічного руху» середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з театрального мистецтва початкового професійного спрямування, клас</i></p>

	<p><i>драматичного театру, клас музичного театру (мюзиклу). Київ.</i></p> <p>Інтернет-ресурси: <i>Координація рухів: види, як розвивати, комплекс вправ для координації. Lifefacker : веб-сайт. URL: https://bit.ly/3ARqVnu (дата звернення: 18.08.2021).</i> <i>Сценічне падіння. Um.co.ua : веб-сайт. URL: http://um.co.ua/3/3-6/3-68771.html (дата звернення: 18.08.2021)</i></p>
--	---

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Сценічна підготовка», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського 26 серпня 2024 року, протокол № 1.